

IZVJEŠTAJ O NASTAVKU ISTRAŽIVANJA
VEGETACIJE ISTRE U GODINI 1949.

Stjepan Horvatić

U godini 1949. proveo sam na terenu u području Istre, da nastavim istraživanje tamošnje vegetacije vrijeme od 1. do 20. srpnja.

Sam rad se je odvijao ovim redom:

1. VII. putovanje Zagreb–Rijeka–Učka.
2. i 3. VII. istraživanje livadne vegetacije na prostranim livadnim površinama istočnih obronaka ispod vrha Učke.
4. VII. istraživanje vegetacije zapadnih obronaka ispod vrha Učke.
5. i 6. VII. istraživanje šumske i livadne vegetacije na području između Učke i Planika.
7. VII. putovanje Učka–Rijeka i sređivanje sabranog materijala u Rijeci.
8. VII. putovanje iz Rijeke do Pule i iz Pule do Fažane.
9. i 10. VII. istraživanje pašnjačke, korovne i ruderalne vegetacije na širem području Fažane (u zajednici sa K. Šoštarićem).
11. i 12. VII. proučavanje vegetacije u području Barbariga (u zajednici sa K. Šoštarićem).
13. VII. sređivanje sabranog materijala i putovanje Fažana–Pula–Poreč.
14. VII. proučavanje vegetacije na području između Poreča i Črvara kod rta Slatine.
15. VII. putovanje od Poreča do Buzeta; sređivanje sabranog materijala.
16. i 17. VII. istraživanje nizinskih poplavnih livada u području Mirne i njezinih pritoka.
18. i 19. VII. istraživanje suhih livada na širem području Buzeta.
20. do 21. VII. putovanje iz Buzeta do Zagreba.

Iz izloženog se itinerarija vidi, da sam u god. 1949. jedan dio radnog vremena proveo na terenima, koje sam u pogledu vegetacije proučavao već i prošlih godina, a jedan dio na terenima, koje dotada još nisam imao prilike istraživati. Na jednim i drugim područjima nastojao sam u što većoj mjeri upotpuniti svoje rezultate iz prošlih godina, o kojima sam god. 1948. podnio nešto opširniji izvještaj.

Tako sam na istočnim obroncima ispod vrha Učke priklonio najveću pažnju *livadnoj asocijaciji vrste Nardus stricta*, koja je – kako sam u citiranom izvještaju već spomenuo – razvijena na izrazito kiselim tlima toga područja. Pored dominantne trave *Nardus stricta* značajne su za tu biljnu zajednicu još naročito vrste *Arnica montana*, *Antennaria dioica*, *Gnaphalium silvaticum*, *Genista sagittalis*, *Luzula campestris* i još neke vrste istog roda, a lokalno joj je svojstvena također vrsta *Calluna vulgaris*. Unatoč svojoj relativno jednoličnoj fizionomiji ima i ta livadna zajednica ipak dosta bogat floristički sastav, budući da se među njezinim više ili manje stalnim pratilicama nalaze mnogi elementi, koji su joj zajednički sa glavnim livadnim tipom toga područja, koji sam u svom prošlogodišnjem izvještaju označio imenom *asoc. Scorzonera villosa – Hypochoeris maculata*. Između oba ta tipa livada postoje i pravi prijelazi, koji su vrlo česti i instruktivni, pa sam im također posvećivao veću pažnju.

Podno zapadnih obronaka vrha Učke istraživao sam i ove godine u prvom redu *sastav i karakteristike tamošnje bukove šume*, kao i sastav livadne vegetacije, koja je razvijena na čistinama u okviru bukovih šuma, a koja i ovdje pripada uglavnom spomenutoj asocijaciji *Scorzonera villosa – Hypochoeris maculata*. Osim toga imao sam tu, na širem području Vele Učke, ove godine prvi put priliku, da sa suvremenog gledišta ispitivam sastav vanredno zanimljive *vegetacije u pukotinama vapnenačkih stijena, koja pripada posebnoj asocijaciji Campanuletum Tommasinianae*. Ta neobična asocijacija nema doduše nikakvog većeg praktično-gospodarskog značenja, ali je sa čisto botaničkog, odnosno biljno-geografskog gledišta od najveće važnosti po tome, što predstavlja endemičan tip vegetacije na području Istre, koji je u svom rasprostranjenju ograničen isključivo na šire područje Učke. To je dakle jedna od najvećih prirodnih rijetkosti naše zemlje uopće.

Na širem području *Fažane* obratio sam najveću pažnju sastavu tamošnje *pašnjačke vegetacije*. Ona pripada uglavnom onoj zajednici, koju sam u svojem prošlogodišnjem izvještaju označio provizorno imenom *asoc. Chrysopogon – Lathyrus megalanthus*, a koja je i u tom području razvijena u nekoliko različitih facijesa. No njezine su sastavine u području *Fažane* zbog intenzivne paše najvećim dijelom u velikoj mjeri degradirane i zakorovljene raznim bodljikavim vrstama (na pr. *Centaurea solstitialis*, *Eryngium amethystinum* i dr.), koje su baš intenzivnom pašom indirektno protežirane.

Ove sam godine prvi put pregledno upoznao *vegetaciju šireg područja Barbarige*. Čitavo to područje obraslo je vrlo zanimljivim degra-

dacijskim stadijima asocijacije Quercetum ilicis. Prostrane sastavine te vegetacije imaju mjestimično karakter gustih makija, a mjestimično više ili manje prorijeđenih zimzelenih šikara (polumakija). One su sastavljene od tipičnih zimzelenih elemenata makije, kojima se u manjoj mjeri pridružuju i neke značajne submediteranske listopadne vrste, kao što su na pr. Quercus lanuginosa, Carpinus orientalis, Fraxinus ornus, Acer monspessulanum i dr., koje svojom nazočnošću dokazuju, da se ovdje zimzelena vegetacija nalazi već blizu svoje sjeverne klimatske granice.

Isto sam tako prvi put ove godine imao priliku proučavati *vegetaciju zapadne Istre na području između Poreča i Črvara* kod rta Slatine. Tu sam izvršio potanku analizu livadne vegetacije suhih područja na onim površinama, koje još nisu bile pokošene. Utvrdio sam, da i taj livadni tip pripada asocijaciji *Chrysopogon – Lathyrus megalanthus*, u kojoj su pored samog kršina (*Chrysopogon gryllus*) obilno zastupane napose vrste *Bromus erectus*, *Scorzonera villosa*, *Teucrium chamaedrys*, *Festuca pseudovina*, *Trifolium Molinerii* i dr. Uopće se te livade odlikuju bogatim florističkim sastavom, te sam na pr. samo u jednoj snimljenoj sastojini velikoj 180 m² utvrdio preko 50 biljnih vrsta. No nažalost, te su livade bile najvećim dijelom već pokošene, pa će biti potrebno, da im se slijedeće godine posveti posebna pažnja.

Na istom sam tom području nadalje utvrdio, da – protivno uobičajenim prikazima na većini dosadanih biljno-geografskih karata – sjevernije od Poreča nema više ni uza samo more tipične zimzelene vegetacije (*Quercetum ilicis*), već su tu rasprostranjeni isključivo *elementi listopadne asocijacije Carpinetum orientalis croaticum*. *Sjeverna granica zimzelene vegetacije nalazi se dakle u ovom dijelu Istre južnije od Poreča, pa će biti potrebno, da se i ona tokom daljih istraživanja točno utvrdi.*

U području Buzeta, gdje sam ove godine bio također prvi put, istraživao sam u prvom redu *livadnu vegetaciju*, ukoliko nije bila već pokošena. Tu sam imao prilike proučiti vrlo zanimljive sukcesije između poplavnih livada u području rijeke Mirne i njezinih pritoka s jedne strane i suhih livada kršina s druge strane. Poplavne livade uz Mirnu imaju veoma zanimljiv floristički sastav, ali su pretežno bile već pokošene, pa će biti potrebno slijedeće godine proučiti ih potanko na raznim točkama porječja.